

مؤسسه شیعه‌شناسی

گزارشی از مطالعات

اسلام‌شناسی و شیعه‌شناسی در دانشگاه آمریکا

- نام کشور: ایالت متحده آمریکا
- آدرس پایگاه اینترنتی: www.american.edu
- آدرس پست الکترونیک: info@american.edu

- بخش اسلام‌شناسی دارد: بلی ✓ خیر
- مطالعات شیعه‌شناختی دارد: بلی ✓ خیر
- دوره‌های آموزشی دارد: بلی ✓ خیر
- بخش آموزشی در چه مقطعی است:
- کارشناسی کارشناسی ارشد دکترا ✓ غیره
- بخش پژوهشی دارد: بلی ✓ خیر
- مجله دارد: بلی ✓ خیر
- کنفرانس، سمینار و کارگاه تحقیق دارد: بلی ✓ خیر

اساتید برجسته: اکبر احمد، حمید مولانا، مصطفی پاشا و داگلاس کریم

■ مواد درسی دوره‌های آموزش و سطوح آنها:

۱. **الگوهای صلح اسلامی:** مدرس: عبدالعزیز سعید، محمد سعید فارسی، شماره درس: ۶۹۴. صلح ایده‌آل در بینش اسلامی نهفته است لیکن طرز تلقی و برداشت از آن متفاوت است. این درس دیدگاه‌های تفسیری، تاریخی و چهار رویکرد اسلامی (سنتی، اصلاح‌گرا، تجدیدگرا و صوفیسم) را مورد بررسی قرار می‌دهد و روش‌شناسی، ساختارها و رویکردهای آنها را با جوامع اسلامی معاصر مورد تطبیق و ارزیابی قرار می‌دهد.
۲. **منابع اسلامی حل اختلاف:** مدرس عبدالعزیز سعید، محمد سعید فارسی، این واحد درسی راهکارهای اسلامی حل اختلاف و رفع نزاع را معرفی می‌کند. در ابتدا اصول اسلامی اسلام سنتی و چالش‌های معاصر جوامع مسلمان ارزیابی شده و سپس راه کارهای کنونی برای رفع نزاع در امور فرهنگی و معنوی اسلامی بررسی می‌شود. ارزش‌ها و فروضات اسلامی در ارتباط با اختلاف و رفع اختلاف از دیدگاه اسلام و از دیدگاه و رویکرد غرب نیز تطبیق شده و اصول اسلامی عدل، صلح، صبر و ... مورد توجه قرار می‌گیرد.
۳. **اسلام: ۳ واحد درسی، شماره درس ۳۷۰،** صدها میلیون انسان مسلمان هستند و گاهی از اسلام به عنوان فراگیرترین مذهب یاد می‌شود. دانشجویان در این درس منابع تاریخی، حضرت محمد [ص]، قرآن و عناصر شکل دهنده جایگاه کنونی مسلمانان و ... را مورد مطالعه قرار می‌دهند.
۴. **جهان اسلام:** مدرس: پرفسور اکبر احمد، شماره درس ۳۴۵، ۳ واحد درسی، پویایی درونی فرهنگ اسلامی و جایگاه آثار داخلی جوامع اسلامی محور این درس است. همچنین ارتباط پیچیده محورهای اصلاح‌گرا، تجدیدگرا و بنیادگرای اسلامی در این درس مورد بررسی قرار می‌گیرند. عموماً این واحد درسی در فصل پاییز ارائه می‌شود.
۵. **اسلام و ملی‌گرایی:** ۳ واحد درسی، شماره درس ۶۶۴، ملی‌گرایی سکولار و خشونت اسلامی در خاورمیانه و شمال آفریقا در چندین سال گذشته تدریس می‌شود و تأثیر آن در سیاست‌ها و روابط بین‌الملل و ظهور جنبش اسلامی بنیادگرای نو مورد بررسی قرار می‌گیرد. این درس عموماً در فصل بهار ارائه می‌شود.
۶. **اسلام مدرن: ۳ واحد درسی، شماره درس: ۳۶۴،** ارزیابی جنبش اصلاح‌طلب اسلامی قرن نوزدهم در خاورمیانه و جنبش نظامی بنیادگرای قرن بیستم محور اصلی است و تأثیر جنبش‌های اسلامی بر جوامعی که منبعت از ملی‌گرایی و غرب‌زدگی هستند نیز بررسی می‌شود.
۷. **اسلام، جنسیت و تحولات اجتماعی:** این درس به صورت انتخابی و نه اجباری برای دانشجویان دانشگاه آمریکا ارائه می‌شود.

■ نام موضوعات و پروژه‌های تحقیقی:

۱. **سؤال تسامح و تساهل: یهودیان در ایران:** نویسنده عدا غفاری، جوامع یهود در ایران از قدیمی‌ترین جوامع در خاورمیانه و بیشترین تعداد جمعیت در بین کشورهای اسلامی محسوب می‌شوند. از آنجا که ایران کشور اسرائیل را به رسمیت نشناخته، این امر باعث ایجاد مشکلات خاص برای اقلیت یهودیان حاضر در ایران شده است. با این اوصاف، یهودیان حاضر در ایران مثل سایر مردم به راحتی زندگی می‌کنند و آداب و مناسک مذهبی خود را به جا می‌آورند. در این تحقیق به تغییرات دیدگاه بعد از دوران ریاست جمهوری محمد خاتمی اشاره شده و از زبان دکتر شال‌بخش، رئیس بخش تاریخ و استاد دانشگاه جرج ماسون می‌گوید: "خاتمی مستقیماً به آزادی مذاهب اشاره نداشته ولی در سخنان خود مکرراً به سروش- فیلسوف ایرانی - به عنوان تئوریسین تساهل و تسامح مذهبی رجوع می‌کند". عنوان این فصل "چشم انداز تحولات" نام دارد.

۲. **گزارشی از اسلام: خبرنگاران درس می‌گیرند:** تونی جانسون، tonimari@yahoo.com مشروح این تحقیق در سایت موجود است.

۳. **جایگاه تساهل و تسامح در اسلام:** نویسنده: خالد ابوالفضل

۴. **اسلام، قانون و عرف: بازبینی حقوق زنان مسلمان:** نویسنده، عزیزه الحبري، در این مقاله نویسنده به دنبال ایجاد ارتباط بین فاصله حقوق زنان مسلمان، غرب و سکولار فمینیست است و دیدگاه اسلام و تأثیر آن بر حقوق زن را تبیین می‌کند. همچنین وی از حیث فقه اسلامی به این موضوع وارد شده و ارزیابی‌های خود را ارائه می‌دهد.

۵. **چالش جوانان تازه مسلمان با مذهب و ارزش‌های آمریکایی:** نویسنده: یاسمین ساتی ysati@hotmail.com

۶. **دعای رهبران مذهبی و دانشجویان (تسکینی بر زخم‌های حملات تروریستی):** نویسنده: شانون لویز و ماهرخ عنایت

۷. **صلح در اسلام: جمعیت شناسی معنوی:** نویسنده: ناتان فانک، این اثر در تاریخ ۸ می ۱۹۹۸ در دانشگاه هاروارد نیز ارائه شده است.

۸. **سلطه و ناراضی‌های حاصل: سیاست آمریکا نسبت به عراق، ایران، حماس و حزب الله و عکس‌العمل‌های آنان:** نویسنده: لورا دراک

۹. **جهاد با دنیای مک (...):** نویسنده: بنیامین باربر، دو اصل محوری عصر ما - قبیله گروی و جهانی سازی - در هر نقطه‌ای اختلاف نظر دارند الا اینکه هر دو دموکراسی را به مخاطره می‌اندازند. در این تحقیق به مبارزه و تحریم مسلمانان علیه شرکت‌هایی که از جانب اسرائیل حمایت می‌شوند و یا به نوعی سود و منفعت آنها در راه کمک به اسرائیل صرف می‌شود از جمله مک دونالد و مک تاویش و ... پرداخته می‌شود.

■ نام اساتید محققان و آدرس آنها:

۱- **حمید مولانا**، کارشناسی ارشد و دکترا از دانشگاه نورث وسترن، کارشناسی از دانشگاه تهران و نورث وسترن، پست الکترونیک: mowlana@american.edu ، تلفن: ۱۶۲۱-۸۸۵-۲۰۲، پرفسور مولانا مدیر بخش ارتباطات بین‌المللی دانشگاه هستند. ایشان به عنوان استاد میهمان در اروپا، خاورمیانه، آمریکای لاتین و آفریقا نیز تدریس دارند و در یونسکو هم فعالیت و تحقیقات می‌کنند. وی آثاری در زمینه ارتباطات بین‌الملل، توسعه جهانی اجتماعی - اقتصادی دارد. ایشان دارای نشان‌ها و مدارک ارزنده از سراسر دنیا به واسطه تجارب تحقیقات و نشر علم چشمگیر خود است. از آثار وی می‌توان به (ارتباطات جهانی در گذر: پایان اختلاف (۱۹۹۶)، گذر مدرنیته: ارتباط و تحول جامعه (۱۹۹۰)، مبحث رسانه‌های جهانی، صعود، سقوط و تجدید (۱۹۹۳)، پیروزی تصویر: جنگ رسانه‌ها در خلیج فارس (۱۹۹۲) و بحران نامریی (۱۹۹۶) نام برد. وی همچنین آثار و تحقیقات فراوانی در یونسکو دارد که در جزوه اصلی به آنها اشاره شده است.

۲- **اکبر احمد**، دکترا از دانشگاه لندن، وی رئیس بخش مطالعات اسلامی ابن خلدون دانشگاه آمریکن است و به طور مؤثری در گفتگوی ادیان و مطالعات اسلامی و تأثیر اسلام در جوامع معاصر فعالیت و تحقیقات دارد. وی آثار فراوانی در رابطه با اسلام دارد. ایشان به عنوان استاد میهمان در دانشگاه پرینستون، هاروارد نیز تدریس دارند و عضو هیأت مطالعات اسلامی و هیأت تحریریه مجلات آکادمیک دانشگاه می‌باشند.

۳- **داگلاس کریم کرو**، دکترا از موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل، وی آثار فراوانی در ارتباط با علوم انسانی و اسلامی دارد که در جزوه اصلی به آن اشاره شده است.

۴- **مصطفی پاشا**، دکترا از دانشگاه دنور، متخصص در اسلام، آسیای جنوبی و ارتباطات بین‌الملل.

۵- **محمد سعید فارسی**، رئیس بخش صلح اسلامی و استاد دانشگاه آمریکن.

■ برنامه‌های کنفرانس- سمینار و کارگاه تحقیق:

۱- اسلام و غرب: برخورد تمدن‌ها یا گفتگوی تمدن‌ها: سخنران: پرفسور اکبر احمد، زمان: ۱۲ فوریه ۲۰۰۲، ساعت ۱۴ لغایت ۱۵/۳۰، مکان سالن ۵۲۸ دانشکده حقوق دانشگاه آمریکن، دانشکده حقوق، کنفرانسی در ارتباط با اسلام و غرب: برخورد تمدن‌ها یا گفتگوی تمدن‌ها با سخنرانی دکتر اکبر احمد، رئیس بخش مطالعات اسلامی ابن خلدون دانشگاه آمریکن برگزار می‌کند. برای هماهنگی و اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۷۰۳-۸۵۵-۵۵۵۶، خانم کتی تامپسون تماس حاصل نمایید.

۲- دموکراسی، اسلام و ایالت متحده آمریکا: سخنران: بی نظیر بوتو، زمان: ۱۰ اکتبر ۲۰۰۱، محل: دانشگاه آمریکن، مشروح این کنفرانس در سایت موجود است.

۳- درك اسلام: سخنران: دکتر احمد، عبدل عزیز سعید، (رئیس بخش صلح اسلامی دانشگاه)، عثمان بن باکر (رئیس مرکز اسلامی دانشگاه جرج تاون)، جان اسپوزیتو (رئیس بخش تفاهیم اسلام و مسیحیت دانشگاه جرج تاون)، سلیمان نیانگ، لارنس روسن، بنیامین لادنر (رئیس دانشگاه آمریکن)، لوییس گودمن و یاسمین سعید (رئیس انجمن مسلمانان دانشگاه آمریکن) زمان: ۴ اکتبر ۲۰۰۱.

۴- اسلام و عدالت: مارس ۲۰۰۲، همایش در ارتباط با آینده حقوق بشر در خاورمیانه و آفریقای شمالی.

۵- اسلام: گفتگو یا برخورد تمدن‌ها: سخنران: پرفسور احمد، زمان: ۷ اکتبر، مکان: آرنا بندر، برای اطلاعات بیشتر به آدرس پست الکترونیک ذیل یا پرفسور دیان سینگرمن تماس حاصل فرمایید: americanuniversityccs@yahoo.org